

Українська справа в англійському парламенті.

У справі українських петицій.

У середу, дня 16, березня поставлено в Палаті Послів дальший запит у справі українських петицій.

Полковник Веожуро запитав секретаря закордонних справ, чи він може позати Палаті Послів якінебудь інформації в справі виклику української меншини в Польщі до Лиги Націй?

Сер Джон Сеймон, секретар закордонних справ відповів: „Як може шановний пан посол апаа, в справі української меншини в Польщі

предложено Раді Союзу Народів ніяку окремих петицій, і я не зовсім певен про яку саме петицію шановний пан посол каже. Вислід перегляду петицій, які торкаються політ а року 1930 опублікований у вільті засідання Ради а дня 30, січня п. р. і знаходиться в бібліотеці Палати Послів. Справу петицій дотично колекційного закону, переведеного польським урядом у деяких українських округах, розглядають тепер приплатим шляхом“.

Українська мова у волинських школах.

VI.

Тепер придивімся, як виглядало би¹⁾ у практиці реалізування постанов цього об'єднання. В першому відділі, по його думці, треба вчити українських дітей, — якщо вони творять значну²⁾ більшість, — читати й писати в українській мові. Добре, але що має робити вчитель у тім самім часі з польськими дітьми? В польській школі може звільнити їх, але в утравістичних школах звільнити з українських годин не вільно. В цій справі не маємо ніякого безпосереднього висноження. Не менше заплутана друга справа: польських дітей, — без огляду на їх скількість, — треба вчити початків читання й писання виключно в польській мові, але рівночасно на тих самих годинах учитель мусить вести з усіми дітьми, в тім числі також українськими, різні розмови („погаланки“) на тему випадків із найближчого оточення, щоденних переживань, змісту образків, ілюстрацій і т. д. Залишити це — неможливо. Інспектори тільки й на те звертають увагу, візитуючи школи, скільки „першаки“ вміють польських віршиків, чи присвоїли собі достаточну скількість польських висловів і слів. Очевидно, що таких геліяльних учителів, які могли би в тім самім³⁾, дуже обмеженим часі вчити одних дітей читати й писати, а других розмовляти незрозумілою їм мовою, вткнути їм у голову незрозумілі вірші і т. д. — ми ще не маємо й дуже сумніває, чи коли взагалі дочекаємося їх. Та якщо йде про польську мову, то позитивний вислід усе мусить бути. „Вчитель використовує тут години т. зв. тихих праць („cichych zajęć“), чи пак додані спеціально години. Які години тихих праць? Розуміється, що не можуть тут ухвалити в рахунок години польської мови, бо саме їх не вистарчає.

Зрештою, у нас не треба аж спеціального поручення, щоби використовувати години польської мови на навчання саме тієї мови... Отже п. куратор поручає використовувати для навчання польської мови години інших предметів (читайте: української мови). Чи треба ще доказувати, що це кураторське „поручаю“ ідентичне з „приказую“?

Для кращого зрозуміння подаємо, що години т. зв. тихих праць — не існують узагалі, тому їх ніхто ніколи не може „використовувати“. Тільки тоді маємо до діла з тихими працями (не з „годинами т. зв. тихих праць“), коли маємо рівночасну науку 2—3 відділів. Тоді так: учитель перероблює, скажім, із першим відділом якусь читанку, а другим відділом у тім-же часі, скажім, пише якусь вправу. Звичайно на тій самій годині кожний відділ має пів години тихої і пів години голосної науки. Отже в такім випадку нема ніякої можливості використати час цих „тихих праць“ на навчання початків читання й писання польської мови, тому, що вчитель у часі „тихих праць“ одного відділу є зайнятий із другим відділом, який має в тім часі голосну науку; а навчання початків читання й писання без діяльної участі вчителя, як відомо, неможливе.⁴⁾ А зрештою: Як можна використати „годину тихої праці“ з української мови на навчання польської мови? Просто хіба так, що замість вчити української мови — вчить учи-

¹⁾ Ще є „тихі праці“ також у відділах, які вчать окремо, але вони тут неохідні. Прич. рисунання мап на географії, шкільні дисциплінарні вправи і т. д. Та ці праці, кінцеві, тому й часу, призначеного на них, не можна без шкоди для даних предметів використовувати на навчання польської мови.

ДОВРЕ СВІТЛО
ЗДОРОВІ ОЧІ

ВЖИВАЙТЕ ЖАРІВОК
PHILIPS ARGENTA

тель польської. Коротко і ясно. Тільки „тихі праці“ тут ні при чому. Тому ще раз повторюємо: п. куратор поручає використовувати для навчання польської мови години української мови, за що об'єднання із дня 18. III. 1929 р. ч. 1-4593/29 передбачував дисциплінарну відповідальність.⁵⁾

Щодо спеціальних годин, призначених додатково на навчання польських дітей читання й писання в польській мові, то скажемо, що сьогодні, яке стоїть під знаком редукції годин навчання, про це не може бути ніякої мови.⁶⁾

Та об'єднання Вол. Кураторії з 5. IV. 1930 р. комплікує ще більше справу навчання в других відділах. Приймім, що вчитель навчав у першій відділі українців читати й писати тільки по українськи, поляків тільки по польськи. Львівське виходить, що в другому відділі перших учнів ме початків польського читання й писання, других українського. Тут виривають знову питання: що робитиме вчитель у другім відділі на годині польської мови з поляками, які опанували техніку читання й писання ще в першій відділі — тоді коли мусить із українцями починати ці науку щойно вперше? Очевидно, що не може повторяти з польськими дітьми опанованого вже матеріялу. Залишається одиникий вихід: завести два підручники — для українців „elementarz“, для поляків читанку для другого відділу. Те саме відноситься до навчання української мови. Чи вистане вчителів часу, щоби вчити обох мов у тім самім часі на два фронти? Нам здається, що це взагалі фізична неможливість.

K. P.

(Лондонський бург.)

⁵⁾ „Stan ten nie może być tolerowany, poleca prelat Pan. Inspektorowie nauczycielstwu: ściśle przestrzegać języka nauczania danego przedmiotu. Nauczycieli, którzy nie zastosują się do zarządzenia, należy pociągnąć do odpowiedzialności dyscyplinarnej“.

⁶⁾ Коли ми вже заговорили про редукцію годин навчання, то мусимо зазначити, що ці інспектори поведуть її тенденційно! Прич. польської мови залиють 4 год. для даного відділу, а української тільки 1 або 2.

За відобрання втрачених провінцій.

ГАМБУРГ, 24. III. ПАТ. Німецька преса, обмірковуючи відобрання втрачених після війни провінцій, не обмежується до польських чи французьких територій, але торкається теж території данської. Союз „Вірних Батьківщини“ в

північному Шлезвігу має 90 товаришів, що промують до прилучення цієї провінції до Німеччини, змінюючи німецьку меншість та алержуючи зв'язок з Німеччиною. В останньому часі по встала спеціальна організація молоді.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 26. БЕРЕЗНЯ 1932.

I. ФЕДОРОВИЧ-МАЛИЦЬКА.

За оригінальне національне мистецтво.

Рідна психіка. — Джерела рідної творчості. — Моральна краса.

Мистецтво, усяке мистецтво, треба розуміти як об'єкт психологічний. І влучно зауважує М. Драган у своїй недавній статті, що „творчість наших мистців не може не бути національною“, бо коли віримо в те, що національність — це певна скількість колективних духових прикмет — мусимо також вірити в те, що ці спільні нам духові та расові прикмети виявляються у творах українського мистецтва.

Та вони можуть сповідно виявитися лише тоді, коли сам мистец у першій мірі вірний собі, себто коли він перестерігає перше та найважливіше правило мистецької творчості: правило ідентичності твору з його творцем.

Щоби бути вірним самому собі, вірним оцим своєрідним рисам духової структури, яку знемо „національною“, воно не байдуже, звідки артист черпає враження та спонуки, які перероблятиме у своїй мистецькій діяльності. Отже не байдуже, чи український артист черпає своє натхнення з багатства чужого нам духом, чи власного народу.

Твір мистецтва, передовсім твір артиста-малюра, повстає переважно під впливом захоплення, чи-то грою світла, чи гармонією барв, що зазвело себе доповнюють, ритмікою ліній та інших сучасно-малювальних цінностей.

Ці цінності існують самостійно, а виступають завжди в атомістичних видимих форм та

предметів. Такі-то предмети можна найти скрізь по широкім світі; але не байдуже, де їх шукає артист, що бажає не затратити живого зв'язку з духовою — що так скажу — субстанцією власного народу. Бо кожна річ, на якій зупиняємо свою увагу, одночасно ділає проти лежно на нас силою взаємної компенсації. У цьому небезпека. Збереження нашої духової субстанції має далекосяжну вагу для розвитку нашого національного мистецтва.

Правда, ми, як висловився один мій знайомий молодий артист-малюра, „необтяжені культурою“. Воно дійсно так і залежно від погляду, можна таке твердження підкреслити сумною усмішкою або — провокаційним наголосом на „обтяжені“. Та хоча наше дотеперішнє мистецтво, як каже М. Драган, було творенням синтезу двох протилежних культур, ця обставина не повинна нас ані соромити ані смутити.

Треба прийняти факт, що ми дійсно, наслідком ненормального, вічно-турбованого історичного розвитку, стали нині взагалі, духово як і матеріально, синтезом не лише двох культур, але найрізноманітніших впливів. Чи то в значній „народу-бастарда“, як не окреслив Донцов в одній, давній уже, дуже влучній статті, чи в значній народі, який може покладаний стати чинником ширше поняття європейської культури: цей характер синтезу являв виступав скрізь, тут у нас навіть у релігії. Бо що інше представляє собою обряд греко-католицький, як не рід гібридизму, отже також продукт схрещення?

Але так сталося силою історичних подій і саме ця різноманітність духових компонентів нашої національної психи ричить за те, що черпаючи з власних цінностей, не скоро їх вичерпуємо і що, будучи вірними собі, не наражуємося на „вузькість“ національного оциду.

Вільно нашим молодим артистам вчитися на

чужині, як не діється в нинішню пору, здебільша з кожености. Однак під цією коженістю розумію виключно обставини політично-матеріальні. З огляду на момент духово-морального треба вважати довший побут на чужині, де воно не було, за явно шкідливий для наших духових цінностей тому, що одночасно зі щоденним життям та зі засвоєнням собі чужинних метод формального трактування малювальних проблем, вони свідомо або несвідомо підлягають такому духовим впливам, що їх відчужують від родного тла. Незамітно вкрадається у вражання, душу артиста захоплення чужою красою, чужою величиною — і хоча ця чужа краса та чужа велич була найкращою — він, обдурований чужою красою тим захопленням, на яке у рідній та може далеко більшій мірі заслугоє краса його рідного краю, несвідомо обкрадає свій рідний край, якого краса лишається незаміченою.

Деякі з модерних теоретиків мистецтва не значуються принципіальним легковаженням предметного змісту артистичних творів. Не тут місце поглибити скляне та вічно актуальне питання матеріялу, форми та змісту (Stoff, Form, Inhalt). — Обмежуюсь до твердження, що в нинішній добі, так як і в минулому, завдання мистецтва є перелавати естетичні цінності. (Не мистецтво підкреслює М. Драган, кажучи, що мистецтво в першій мірі має інші завдання: залучати на душу само собою і плекати естетичний зміст людини).

Значіли і далекосяжність поняття „естетичні“ та „естетичного“ такі величини, що не в хто, починаючи від англійського естета Рескіна аж до наймодернішого і наймодернішого фахівця у цій ділянці, італійця Бенедетта Кроче, його не вичерпає.

(Подоляний бург.)

З польської преси.

Після вбивства комісара Чеховського.

ВБИВНИКОМ — КОНФІДЕНТ ПОЛІЦІЇ!

Тому, що вчорашні львівські газети, які подавали інформації про вбивство, здебільшого піддали конфіскації а поспівники, що змисли такі висновки небажано у виступі на тайну слідства, — львівські газети передрукують замітки варшавської преси, і так м. і: „Експрес Польський“ приніс наступну сензацію:

Один зі свідків вказав в альбомі на одного типу, який був конфідентом пок. Чеховського та якого він бачив то бачив безпосередньо після вбивства, як той тікав з револювером у руці, а якого ще кинулося. Однак свідки власті відносяться дуже скептично до того зізнання.

Подіємо цю звістку за неконфіскованим виском „Хайла“, якої перший накладал був конфіскації за зміст наради у вояводи Ружницького — про що пишемо шкільно.

ПРИЗІД ШЕФА СЛІДЧОЇ ЦЕНТРАЛІ.

„Хайла“ подає: „Вчора поспівним потягом приїхав з Варшави: начальник львівської безпеки у міністерстві внутрішніх справ п. Кухарський і шеф централі слідчої служби інсп. Плонткевич. Просто з дівра оба достовірники поїхали до вояводства, де прийняв їх воявода Д-р Рожницький. Потім відбулася конференція представників центральної властей у львівській анкету безпеки у воядстві п. Соханського, після чого вч. Кухарський і інсп. Плонткевич поїхали до слідчого відділу при вул. Казимірівській, де познайомилися з постапами слідства (далі конфісковано). Як довідаємося (пише „Хайла“), поліційні власті в той думки, що слідство находитиметься на правильній дорозі“. (Далі знову конфісковано).

ВБИВСТВО ТА — КОНГРЕС УНДО.

Та сама „Хайла“ з 25. п. м., в окремій статті п. н. „На маргінесі вбивства“, подає таку увагу:

„Серед офіційних чинників діяльність на те вбивство як на новий прояв відновленої активності У. О. Н., яка тою спосіб кривавою демонстрацією хотіла висловити погляд, як та організація глядити на можливості розв'язки української проблеми, що їх мають, обмірковувати на найближчому з'їзді УНДО, скликаним на 25. і 26. п. м. до Львова“.

Бехеш про співпрацю середньо-європейських держав.

В закордонних комісіях прасяних закордонних органів виступив міністр Бехеш експозе, в якому торкнувся господарської співпраці середньо-європейських держав. Принциповіше становить Чехословаччину згодиться до того, що П. уряд не вийме участі в ніяких переговорах без участі Румунії в Югославії та якщо Берлін і Рим

не дадуть згоди на внесення Франції. Обговоривши меморіал французький, німецький та італійський в тієї справі, Бехеш зазначив, що треба конче навести спільну платформу між 5 зацікавленими державами. Експозе Бехеша знавний сильний відгук в цілій європейській пресі, що обговорює його із становища своїх держав.

Комедія з анкетною комісією.

ПАРИЖ, 24. III. ПАТ. В кабельтелеграмі з Таделого Сходу спеціальний кореспондент „Мажесту“ повідомив, що анкетна комісія Союзу Народів, яка цілий тиждень брала участь у різних банкетах, а фінансово повністю забезпечена. Італійський делегат розпорядився. Так само лорд Лейтон перетолмач японськими перемовинами та обдами. Комісія анкетна побовище в Чаней,

що припадало їй врання з світової війни. В суботу і пелію члени комісії їдуть до Нааніну та Пенію, де мусять взяти участь в китайських прийняттях, які якіні дістануться до Манджуї, щоб стати супроти доконалих фактів. Члени комісії аможуть перевести тільки ретроспективну анкету без більшого політичного значіння.

Загострення литовсько-німецьких взаємин.

КЕНІГСБЕРГ, 24. III. ПАТ. З Ротна повідомляють, що Литва задумує в найближчому часі віддати новий закон у справі соймової виборчої організації. Участь політичних партій в майбутньому соймі буде дуже мала, бо сойм буде складатися з членів торговельних, промислових і ремісничих палат, до яких делегати будуть вибрані на основі спеціальної виборчої системи. Мемельський статут передбачує, що виборча організація обов'язує не тільки на території цілої Литви, але

я на території Мемеля і посів литовського сойму будуть вибирати так само як посів до мемельського сойму. Отже якщо уйдє в життя новий закон, буде розтагнений автоматично і на Мемель. Через те Литва аможє утворити в Мемелі свій сойм і не потребує числитися а німеччю більшістю, що орієнтується на Берга. Уведення нової виборчої організації на території Мемеля причиниться до дальшого загострення литовсько-німецьких взаємин.

З життя наших установ.

Дещо про діяльність Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.

Як ми вже коротко повідомляли, Х. Звнчаний Загальний Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові відбулися в суботу, 19. березня п. р., в залі Т-на „Українська Бесіда“. У відсутності пеліюго голови УКТОДІ д-ра І. Гіми провело Збори і азначив вч. за мінутний рік діяльності а заступстві голови ред. Д. Палія.

Від 1927 р. виплачує УКТОДІ безперервно кожного місяця пенію 416. Інвалідам у висоті 10 до 60 зол. місячно. Окрім цього користало а фондів Т-на 112 Інваліда в окремому випадку пожито 85 пені, та Інваліди світо аголошені. Не зважаючи на інтенсивну діяльність Ради Т-на та службовищого персоналу, азначна сума жертв та вкладав на тілі Т-на аменишлася у азітовому році на кількасот золотих а порівняні а попереднім роком. Зменшилися також доходи (Інвалідських робітень, Українських установ а Америці а Канаді, поті аложили до диспансіі УКТОДІ фонд на Дім Українського Інваліда (32.500 зол.), поті аложили на те, що ЗБТОДІ аужало місячно від цього фонду на пені Інваліда і на обстали на аспітувала УКТОДІ віз емент, недобору фонді на покриття найпожитіших видатків.

Тво мало у азіт. році такі видатки грошей:

Жертви в краі	зол.	45.062.45
Жертви а Америці а Канаді	„	76.813.40
Членські вкладаи	„	9.520.98
Відсотки	„	22.546.—
Доходи робітень	„	846.51
Разом	зол.	154.779.31

Видатки а цьому часі були такі:

Ренти Інвалідам	зол.	94.663.88
Утримання Дому Укр. Інваліда	„	13.653.29
Протези	„	7.134.60
Лікування	„	1.512.74
Амбістропія	„	27.690.75
Видатки (машини а аморти.)	„	1.030.17
Позатки а аморти. реалій.	„	2.076.30
Видатки для Інваліда	„	1.913.33
Разом	зол.	150.995.24

Від початку самостійного існування УКТОДІ, себто за рр. 1923 до 1931, аложило українське громадянство в краі в жертвах і вкладах для забезпечення Інваліда Української Армії, позі алати піз увагу кожнотисяч курс долара 48.330.20 ам. дол., Америка і Канада на ренти 47.992.69 ам. дол., Америка і Канада на Дім Укр. Інваліда 32.512.60 ам. дол. Разом 128.835.49 ам. доларів.

З організаційного аповідомлення довідаємося пресути на Заг. Зборах, що УКТОДІ має 2.670 членів (з чого третина частинно азначає а вкладами). В останньому році прибули 2 філії (в Болочі і Колумбі), так, що поті філії УКТОДІ в 14. Найбільшій а них є філії в Перемішлі, Станіславові, Самборі, Тернополі і Коломиї.

Логічно Дому Українського Інваліда УКТОДІ ще не рішалося остаточно, в який спосіб виконати мандат української заморської еміграції. Пеліть переговори а Українським Театральним Комітетом а метою реалізації будови Дому на частині т. зв. театральної площі при вул. Селіга. Тепер реалізація будови залежить умовні від власників площі.

Після перебігання доповнятих виборів на місце аступівчих членів Гол. Ради Збори закінчилися.

Уконтствання провній УКТОДІ відбулося для 23. III. п. р. Прензію тривати: д-р Іван Гіма, голова, М. Брідіський, д-р К. Пашаїський — аспі, голови, д-р Я. Олександрович, секретар, дир. Ст. Волошиновський, скарбник.

Дрібні вістки.

Надпрезидент браунсбургської провінції призначив на два тижні 8 провінційних членів на статті обрадній для Гіленбурга і Брітінга.

Берлінський Промисловий Банк, що належить до концерну Мінска, осолося невиплати.

Бюджет німецької республіки на 1932 р. обчислений на 5 і пів-мільярда марок, значить найме мільярда менше ніж торішній.

ПРОТИ РОЗВ'ЯЗАННЯ СОЙМУ В МЕМЕЛІ.

БЕРЛІН, 24. III. ПАТ. Німецький уряд аголося а Ковні протест проти розв'язання сойму в Мемелі. Показуються на збірну поті синагарів до конвенційного уряду, протест зазначає, що литовські роформали, суперечні а дорученням Ради Союзу в справі спосіб іменування мемельської дирекції. Нові вибори до мемельського сойму азначив литовський уряд на 4. травня п. р.

Опозиція на Радянській Україні.

Контрольні комісії можовських централіних органів займалися в останніх часах міносіями в українській сенції комуністичної партії. Стверджено, що позиція Троцького обробляє особливо Укр. Опозиційні промови виступили на зборі великих заводів у Києві та Харкові, виступаючи гостро проти московського центрального уряду. Особливо в господарсько-устатках замітна поаа і айна обидвіні

Москва зарезувала тим робом, що перш усього виниула а партії двох українських журналістів, якими тепер азначили органи ДПУ. Перелено теж основну чистку в господарському комісаріаті українського радянського уряду. Недомогання харчових установ приносять теж обидвініми службовцями, яких потігачив до стогої відповідальності.

Економічний огляд.

Франція хоче допомогти Польщі за ціну податкових та соціальних реформ?

„Польська Ютешіца“, що публікується на Шляську, в ч. 4-ому подала вістку, що Франція обіцяла Польщі позичку в розмірі одного мільярда фр. франків та інвестиційну рухливість французьких капіталістів на польському терені, якщо варшавський уряд переведе основні зміни в податковому і соціальному законодавстві. Очевидно — цю вістку треба брати з застереженням. Не відомо, чи сподівався уряд під впливом горничкової ревізії тих законодавств у Варшаві в останньому часі, чи справді горничкова ревізія є наслідком обіцянок французів?

Гор-шляський гути, польський уряд і німецький капітал.

Задіний промисел на Гор-Шляську, що даремно просить уряд віддати інтервенції, чіпляється вже останньої дошки рятунку. Він алармує, що гуті, які є фундаментом оборонної сили держави на випадок війни, є близькі руїни. Тільки негайні державні замовлення, як теж можливість дисконту соціальних векселів може ще ситуацію аркувати. Гуті — мовляв — мусять утримувати 84,2 проц. передової робітничої зарплати при 15 проц. передової продукції. Якщо поміч не настане, то салом за гутю „Мар“ також і інші гуті зажадають судового надзору. В німецьких колах на польському Шляську поширюються чутки, що польський уряд з розумом не спійняється фінансовою допомогою, аби гуті після судового надзору були примусово продані, при чому перейдуть в руки німецьких капіталістів.

Данія і Норвегія не хочуть більше польського вугля.

З Копенгаги наслідок вісти, що данський уряд рішав не допускати від 1 квітня ц. р. польський вугілля на череві Данії. Наскільки про те, аби до конференції доміш В. Британії в Оттаві Данія вивозила до Англії якнайбільше споживчих продуктів, а на це мусить вона брати вугілля з Англії. Для Польщі є це справа поважна, бо в мин. році вивезла вона на данський ринок 2 міль. тонн вугля. — З Норвегією справа теж трізна. Там тепер ведеться пресова кампанія проти вугля із Польщі, яка від року зовсім замкнула свій ринок перед експортними артикулами Норвегії. В кампанії цій беруть участь найповажніші шведники. Вони накликають просто до бойкоту вугля польського походження.

Погані гороскопи світової господарки.

Інститут досліду кон'юктур у Берліні, відомий із правильних закочень, опублікував останнє справоздання про стан світової кон'юктурі в дуже песимістичному тоні. Хоч є — мовляв — передпосилки на поправу, оскільки на перехолі стоїть політична непевність (війна на Дал. Сході, справа відшкодувань, демобілізаційна конференція і т. л.). Світова торгівля корчиться все більше. Тільки непромислові країни, багаті в сировині, а з промислових одиноко В. Британія, відчувають тепер зменшення депресії. В інших країнах валються у пропасть ще більшої кризи, а головна причина того: скупість грошового обігу. Весь світ через те звертається проти дефляції. Початок тому дали Зах. Держ. Америки форсувати дешевий кредит.

У Франції.

Через зменшення експорту звільняється темпо праці у французьких фабриках. Вистане сказати, що експорт цей у січні ц. р. приніс 2,3 міль. фр. проти 3,8 у січні 1931 р. і 4,7 у січні 1930 р., себто впродовж двох літ скоротився більше ніж на половину. Через те Франція готується виповісти цілу низку торгов. договорів, а в першу чергу договір із німцями. Страйки стають там грізним явищем будня, армія безробітних зростає (зареєстрованих є вже біля 300 тисяч, — рахують других стільки неареєстрованих). Ведикі маси чужинних робітників, у першу чергу польських і наших, мусили кинути верстати і мандрувати з поворотом у рідні сторони. Дефіцит у щорічному бюджеті оцінюють на близько 3 мільярди. Загроза адержання німцями репарацийних сплат, зменшені доходи із заграничних льотат (стагнєних як золото до Франції), упадок туристичного руху — ось грізні моменти для платничого білансу. Що правда, французька валюта має сильні фундаменти, бо на 83 мільярди банкнотів лежить у пивницях Франції Банку 75 мільярдів франків у золоті. Цей надмір золота є непродуктивний, а ситуація у світі є того роду, що важко є Франції ризикувати інвестиціями та кредитами. Ворожать, що Франція — так як скупа людина — буде бідувати, хоч кругом неї гори золота.

У Бельгії.

Підставою бельгійської господарки є експорт, а через те протекціонізм, що поширився тепер так страшно по світі, підрізав заграничну торгівлю Бельгії, а з тим усе її господарство. Відборцем половини вивозової квоти були досі сусідні держави. І так: участь Англії — 20 проц., Франції — 18 проц., Німеччини — 10 проц. Коли заважимо, як сильно змінилась тепер торговельна політика цих держав, як поважно зредукували вони ввіз із чужих країн, — то картина буде ясна. Ця господарська тіснота примушує Бельгію оглядатись за рятунком і вона бачить його у митній унії з голляндцями і французами. Переговори ведуться, хоч офіційно бельгійський уряд відкидає можливість такої унії. З Польщею має почати Бельгія незабаром переговори у Брюсселі. Польща хоче перефорсувати більші контингенти вугля і хмелю в заміну за відповідні контингенти на привіз деяких бельгійських пив-і цілих продуктів.

У Манджурії.

Прем'єр Чан-Ше заявив, що Манджурія змінить тепер політику „відчинених дверей“ і митні привілеї дасть тільки тим державам, які визнають манджурський уряд і заключають із ним торговельні договори. — І, квітня пічне свою працю Центр. Держ. Банк, який отримав право емісії банкнотів. Буде прийнятий золотий паритет і всі дотеперішні банкноти, оперті на сріблі, будуть з обігу стягнені. — Польські торговельні кола шукають у Манджурії ринків збуту, при чому навазані тісні зв'язки з польськими купцями в Харбіні.

В. Н. вчч.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

3 документів часу.

Ми дістали до поміщення такий документ часу:

Skole, dnia 10. marca 1932

Starosta powiatowy Skolski.
Nr. 59/So 32.

Do Pana Burmistrza miasta

Skolego.

i wszystkich Panów Naczelników gmin w powiecie.

Filia Czytelni Proświty w Skolem względnie inne osoby ze Skolego rozesłali do Naczelników gmin powiatu skolskiego gotowe, drukowane na maszynie formularze, protestujące przeciw projektowi ustawy samorządowej, kolonizacyjnej i szkolnej. Wedle §§ 29—40 ustawy gminnej z 12/VIII 1866 wyczerpująco jest przedstawiony zakres działania rady gminnej, który bezwarunkowo przekroczony być nie może. W powyższych postanowieniach niema nigdzie wymienionego uprawnienia rady gminnej do wyrażania swej opinii o projektach ustaw.

Wobec powyższego zakazuję Panom Naczelnikom gmin — by na podstawie § 55 ustawy gminnej nie przedkładali rezolucji w sprawach wyżej wymienionych pod uchwały rady gminnej, a gdyby pomimo tego protesty powyższe zostały uchwalone przez radę gminną, nakazuję Panom, aby z urzędu — na podstawie § 55 ustawy gminnej — wykonanie tej uchwały wstrzymali i przedłożyli ją starostwu powiatowemu w Stryju do rozstrzygnięcia.

Przeciw Naczelnikom gmin, którzy dopuścili do uchwalenia protestów i zaopatrzyli je w myśl uchwały Rady gminnej lub bez uchwały Rady gminnej pieczęcią — wdrożę dochodzenia dyscyplinarne.

Za zgodność:

Starosta powiatowy: Karol Mahr, wr.
(M. Nazarewicz kanc.).

До цього рескрипту, який говорить сам за себе, додамо тільки те, що у Скольному нема зовсім „філії читальні Просвіти“...

ОСТАННІ ВІСТІ

СМЕРТНИЙ ПРИСУД У ЛЬВОВІ.

Перед львівським судом присяглих ішла розправа проти Мих. Мозола з Городка Яг., обвинуваченого в грабіжницькому вбивстві Зісн. нової з Городка Яг. Присяга затвердила питання про злочин душоубства 11 голосами, а заперечили питання, що обв. діяв у стані афекту.

На підставі того вердикту трибунал засудив Мозола на кару смерті (шибеницю). Засуджений прийняв присуд рівнодушно. Оборонці д-р Шухевич застеріг собі три дні задля надання в БОЧКАХ ЧЕРЕЗ ДНІСТЕР.

З румунського містечка Тіріни повідомляють, що з протилежного містечка Генерал Уті по більшовицькому боці виїхало 5 возів, на яких були дві бочки. Селяни сказали сторожі, що хочуть набрати в бочки води з Дністра. Вони вїхали на Дністер, візники стали рубати ліс. Користуючи з хвилювання сторожі, візники підігнали коні та почували в напрямку румунського кордону. Коли вози були вже при румунським березі, затрималися ліс. Три вози пірнули під воду, два швидко доїхали до Румунії. Показалося, що в кожній бочці було по 3 мущини: 18 із них і 2 візники вийшли смертю з води.

ЛЕГКОВАЖНЕ СТАНОВИЩЕ „ТАЙМСА“

в ірландській справі.

ЛЬОНДОН, 24. ІІІ. ПАТ. „Таймс“, засвоюючи докладно становище Англії в непорозумінні з Ірландією, домагається злегковажити справу й зазначає м. ін., що не треба надавати їй надто великої ваги, як вона на це заслугою. Нема мови про вжиття насильства, щоб примусити Ірландію до пошанування принципів давніших умов. Однак часопис поручає низку господарських репосей: усунування ірландців із урядових становищ в Англії, відбирання пошлі ірландським робітникам і позбавлення їх допомоги безробітним, рівночасно підчеркує „Таймс“ потребу спокійної, розважливості та чемної поведінки. Деблінський дописувач „Таймса“ зазначає, що проблема присяги, яку зголосив парламент став актуальною шойно за 5 літ. Приходять п'яторік, що де Валера поручив цю справу з тією метою, щоб вдовольнити крайні елементи своєї партії, яких робомються.

ТАРПІ ІДЕ ДО ЛЬОНДОНУ.

ЛЬОНДОН, 24. ІІІ. ПАТ. З відроздощеного джерела повідомляють, що між 8—10 квітня прем. Тард'є приїде до Львону, щоб обговорити з Мекдональдом актуальні міжар. справи, як справу відшкодувань львівської конференції, наданняської конференції і далі вигляди розбройної конференції. Ірландський амбасадор Медліон. Мабуть і він візьме участь у розмовах в справі воєнних довгів.

На освітньому фронті.

Недільні курси для провідників освітньої праці у Львові.

Філія Т-ва „Просвіта“ ім. М. Шашкевича у Львові від літ веде вже освітню роботу у львівському повіті. Ведення цієї праці незвичайно важке з огляду на деморалізуючий вплив великого міста. Всеж таки праця філії візначається постійними успіхами, судячи хочаби по поведінці молоді, яка стає шораз спокійніша, культурніша й активіша в житті наших установ, а вибрики її шораз то рідні.

Щоби освітньо-виховну справу посунути вперед та надати їй більше фаховий характер, філія відкрила дня 20. березня ц. р. недільні курси для провідників освітньо-виховної праці по читальнях львівського і винницького судового повіту. Вивади і практичні справи відбуваються в неділі і греко-лат. свята між год. 10.—12. в домі „Просвіти“ Львів, Ринок 10. ІІ. пов., а цілий курс передбачує приблизно 30—35 двогодинних лекцій.

В програму курсу входять отці предмети: 1) Круг і завдання освіти дорослих. 2) Організація освітньої роботи в рамках Т-ва „Просвіта“. 3) Форми та методи освітньо-виховної роботи. 4) Кооперативно-освітня праця на селі. 5) Санітарно-освітня праця на селі. 6) Закони і принципи, що нормують освітньо-суспільну працю на селі. 7) Елементарні відомості про устрій держави.

Голод на Закарпатській Україні та автономія.

ПРАГА, 24. ІІІ. ПАТ. У зв'язку з голодом і нуждою серед населення Закарпатської України псчалася урядова та приватна допомогова акція. Преса догадується, що айде до димісії теперішнього краєвого президента Розсипала. На думку преси мають теж приступити до реаліза-

ції автономії на Закарпатській Україні, що її, як відомо, заплановано міжнародний договір і чехословацька конституція. Треба підкреснути, що зокрема ліва преса виступає з сильним голосом спозиції проти президента Розсипала.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

